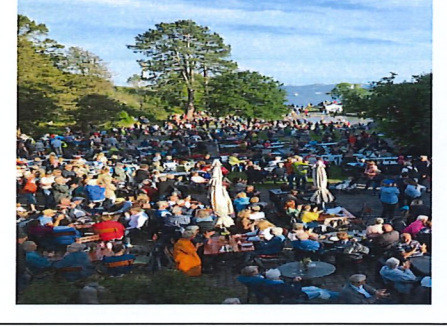

Årsmelding for kulturminneprosjektet Tollerodden 2019, Kirkestredet 9, Larvik.

Kjære venner av Tollerodden!

For å virkeliggjøre venneforeningens og stiftelsens formål om ivaretagelse av det nære kulturmiljøet "Kulturminneparken Tollerodden - Nytt liv til vår egen historie" kom den stolte skuta RS 14 STAVANGER "hjem" til Larvik der hun ble bygd og sjøsatt i 1901, et viktig skritt mot et Colin Archer-senter. Hun har nå fått en midlertidig plassering i parken, hvor hun kan vises. Hun skal bevares på land som et viktig historisk objekt fra vår maritime historie og konstruktøren og båtbyggeren Colin Archers banebrytende arbeid for sjøsikre båter.

I 2015 tok Stiftelsen Tollerodden via en historisk dokumentasjon "Fra lagune til svømmebasseng" initiativ til å rehabilitere Krabbedammen. I en konstruktiv og langsom politisk prosess gjennom fire år fortsatte samarbeidet med grunneier Larvik kommune kvalitetssikring og planlegging av prosjektet. I 2016 lyktes det S.T. å få en gave til rehabilitering av den historiske delene av dammen, bla å grave fram Archer-familiens natursteinsmur og bedding mot plenen og moloen mot sjøsiden. I 2019 ble rehabiliteringen en virkelighet. Kommunestyret avsatte en solid bevilgning til rehabilitering av resten av dammen.

Sankthansaften 2019 var igjen en suksess med ca 3000 mennesker i parken. Det var 15. gangen i moderne tid at Tolleroddens Venner og Stiftelsen Tollerodden lyktes med det største arrangementet i Vestfold denne kvelden. 39 dugnaddere i aksjon. Leker for ungene, konsert med gruppen "Spillelista" med utspring fra Larvik Barne- og ungdomsteater, hamburgergrill, grøt- og vaffelbod tok unna køer av glade midtsommergjester. Godt å oppleve en så stor oppslutning fra befolkningen i hele regionen.

Prosjektet **"Nytt liv til vår egen kultur og historie"** skaper et kulturelt flerbrukshus og liv i Tollerodden-parken, vårt nære kulturmiljø. Året 2019 var igjen et godt år for Tollerodden. "Kulturminneparken" er et yndet sted for folk i alle aldre. Takk til Larvik kommune, Vestfold Fylkeskommune, Sparebankstiftelsen DNB og Stiftelsen UNI. Antall besøkende, brukere og samarbeidspartnere øker jevnt. Det stimulerer oss til å ta fatt på nye utfordringer om å realisere et Colin Archer-senter i parken!

Sagt om motivasjon: "Når man først TROR på noe blir det umulige mulig, og du er i gang."
(Gunnhild Stordalen)

Takk til dere som besøker oss, oppmuntrer, gir innspill, og bruker fritid og kompetanse for å realisere restaureringen og skape nytt liv på Tollerodden. Ildsjelene står fremdeles på med stø kurs! Takk til dere alle, både offentlige og private, som tar vel imot og gir støtte til kulturminnet Tollerodden. 2019 viser at fortsatt innsats og meningsfulle opplevelser gir glede til oss alle og bygger stedsidentitet!

Hilde L. Lindhjem Borgir
Styreleder

Juridisk ansvarlig: Stiftelsen Tollerodden. Organisasjonsnummer: 980 287 173.

Bankgiro: 1594.17.21130. www.tollerodden.no

Meldingen har to vedlegg: Regnskap med revisorerklæring, og gave- og dugnadsdokument.

1 Innledning

Stiftelsen Tollerodden har restaurering og drift av Kirkestredet 9 i Larvik som sin hovedoppgave. Stiftelsen ble dannet i 1998/99 etter at Tolleroddens Venner hadde arbeidet fram en slik løsning sammen med Larvik kommune. Huset hadde over lengre tid stått tomt, og blitt et sted for husløse. I 2015 omdannet stiftelsen sitt formål til også å omhandle "det nærliggende kulturmiljøet", forankret i kulturminneloven.

Tollerodden er en av de mest interessante kulturhistoriske bygninger i Larvik med historie helt tilbake til 1600-tallet. Huset regnes som unikt i norsk sammenheng. Norsk Institutt for Kulturminneforskning (NIKU) har gjennomført grundige undersøkelser i huset som endte i en NIKU-rapport. Bygningsantikvar David Brand utarbeidet en rapport i 1999. Fra 1999 til 2012 er det gjennomført en rekke delundersøkelser innen NIKUs arbeid med kunst og inventar. Dette styrker antakelsene både om husets opprinnelse, og også dekor og interiørens verdier. Antakelser om at huset kan være et av Norges eldste gjenværende midtgangshus er styrket. NIKU mener å kunne dokumentere at husets tømmer er hogd vinteren 1667-68 og at husets første dekorerte barokkelementer, takdekoren i mellomstua (Barokkstua), er malt ca 1670 (undersøkelser foretatt av NIKU i 2007/08).

1.1 Bakgrunn for prosjektet

I premissene for kommunestyrets vedtak i 1998 bemerkes det at huset og Tolleroddens park sammen skal utvikles til nytte og glede for allmennheten. Dette premisset gir, slik stiftelsen ser det, en gjensidig forpliktelse og ansvar for en best mulig utvikling av huset og miljøet omkring. Dette fordrer en løpende dialog og et konstruktivt samarbeid mellom kommunen og stiftelsen.

Stiftelsen er en alminnelig stiftelse med et allmenntilgitt formål, og styret er valgt av Tolleroddens Venner og Larvik kommune. Ingen har personlig forretningsmessig utbytte av virksomheten. Alle bevilgninger/gaver og eventuelle overskudd av aktiviteter føres tilbake til kulturminnet. Det er et mål for stiftelsen å være lojal mot kulturminnets uttrykk, slik at det på sikt kan få en sunn og vital tilværelse og oppleves med historisk integritet. Prosjektet finansieres i hovedsak gjennom private og offentlige bevilgninger, donasjoner, gaver og frivillig innsats, under fanen **vern gjennom bruk** og visjonen **"Nytt liv til vår egen kultur og historie"**.

1.2 Prosjektets status og hovedprioriteringer

Prosjektet omhandler to hovedfaser og en innspurtsfase, fase III. Fase I, også kalt byggetrinn I, omhandler husets mellom- og sidebygg som er oppført i 1870. Restaurering og tekniske og driftsmessige investeringer er ferdigstilt i 2003.

Prosjektets hoveddel (fase II), som er planlagt å strekke seg over perioden 2004 til 2012/21, har fått betegnelsen "Det historiske huset". Det er utarbeidet flere dokumenter som omhandler Tolleroddens interiører, mennesker, og restaureringsbeskrivelser. Fase III er en slutfase for investeringer i struktur- og sikkerhetsarbeider samt det nærliggende kulturmiljøet. Stiftelsens styre har vedtatt en helhetlig plan for restaureringen. Status i restaureringen, se punkt 4.1.

I perioden 2016-21 vil prosjektet omfatte tilbakeføring av Archer-familiens terrasserte hage mot restene etter det en gang så berømte verftet til Colin Archer retning Skottebrygga. Fullført i 2019.

Kulturminnet Krabbedammen fra 1860-70-årene startet stiftelsen arbeidet med å restaurere/rehabiliterer i 2015. Krabbedammen er saltvannsbassenget i parken. I konstruktiv dialog med Larvik kommune er dammen restaurert høsten 2019. For å styrke stiftelsens

allmennyttige formål er første fase mot et Colin Archer-senter i parken avsluttet. Fase II er igangsatt i 2019. RS 14 Stavanger er innkjøpt og midlertidig plassert i parken for visning. Se punkt 3.3

ARKIV OG DOKUMENTASJON: Det foregår et kontinuerlig arbeid med arkivering av tidligere saksbehandling og dokumenterte aktiviteter. Dette arbeidet fortsatte i hele 2019.

Løpende registrering og dokumentasjon av bygningsdeler som tas ned, lagres eller gjenbrukes; dette gjøres etter løpende vurdering av restaureringsansvarlig ved merking og billedokumentasjon. Loftet er det området hvor bygningsarkivet utvikles.

Det utvikles en restaureringslogg som er tilgjengelig elektronisk og i papirutgave i huset.

I 2014, 2015 og 2019 er husets inventarer registrert ved fotodokumentasjon, anskaffelsesverdi og gaveverdi, og vi har så langt som mulig identifisert gjenstandenes opprinnelse.

Stiftelsen har i perioden fortsatt arbeidet med å gi Tolleroddens interiører og kyststrandsone miljø og liv. Hovedvalgene vil gå i retning av at huset skal kunne fungere som en reise i stilhistorie og andre kulturelle opplevelser sammen med promotering og utleie av arealer i store deler av første og annen etasje. I 2015 startet arbeidet med å utvikle et større møtelokale i annen etasje. Dette arbeidet fortsatte i hele 2019.

DOKUMENTASJON

Det har gjennom prosjektperioden utviklet seg en sterk interesse for å avsette økonomi og overskudd i form av kompetanse til å dokumentere Tollerodden-huset og parkens levde liv og historie. I 2018 ble hjemmesidene www.tollerodden.no revidert og oppdatert. Det er produsert en 6 min. film som oppsummerer hele prosjektet fram til 2019. Styret har også nedsatt en redaksjonsgruppe og engasjert Jeppe Jul Nielsen til å kildesøke og dokumentere "Livet på verven og skutene fra Tollerodden". James Ronald Archer har på vegne av Larvik museum kildegransket og dokumentert Colin Archers losbåt Straaholmen. I beretningsperioden ble utredningsheftet "Colin Archer. Den verdenskjente båtkonstruktøren på Tollerodden. Internasjonal, maritim historie med utgangspunkt i Larvik, 1860- til 1920-tallet" publisert, med stor suksess.

DIALOG MED GRUNNEIER OG VERNEMYNDIGHETER. Husets nærområde vil Stiftelsen Tollerodden og Tolleroddens Venner videreutvikle sammen med kommunen til et område med kulturelle aktiviteter i vid forstand: Parken, badeplassen Tollerodden og et maritimt historisk senter. I det videre utviklingsarbeidet er målet å utvikle et Colin Archer-senter. Dette vil få en vesentlig plass i et slikt framtidsbilde. I beretningsperioden har vi fortsatt samarbeidet med Larvik Museum, Sjøfartsmuseets Venneforening, Larvik Havn, naboer og Frithjof II-miljøet. Et delprosjekt i dette samarbeidet er å videreutvikle den historiske havnen Skottebrygga og kulturminnet "CA-slippen". Stiftelsen ser dette som et viktig arbeid for å sikre et helhetlig kulturmiljø i området etter kulturminnelovens føringer. Det overordnede målet for stiftelsen er å videreutvikle området ut fra en maritim historisk tilnærming. Prosjektets retning kan angis i arbeidstittel "Kulturpark fra Herregården til Tollerodden", hvor byens unike barokkbygninger, gateelementer og områdets maritime historie kan tydeliggjøres sammen med grevskapshistorien.

NORDVEST-HAGEN, TUNET og OFFENTLIGE TOALETTER i Tollerodden-parken: Stiftelsen Tollerodden og Tolleroddens Venner har med midler fra "kaffekassa" gitt Larvik kommune et solid historisk konsept med tilbakeføring av et av Tolleroddens tidligere uthus (2009). Tunet har fått et løft med fontene av naturstein og rosebeplantning. I delprosjekt "tun" gjenstår to vesentlige elementer - inngang fra Kirkestredet til parken og utvikling av gata med belysning. I beretningsperioden har vi i dialog med kommunen resatt og restaurert grensesteinene mellom Kirkestredet og Nordvest-hagen. Et tidsriktig smijernsgjerde er tilbakeført av stiftelsen.

Rekonstruksjon av Nordvest-hagen medio 1800 ble fullført i 2019. Det er inngått en leieavtale med Larvik kommune om et avgrenset område som nå er tatt i bruk. Kontrakten med kommunen kan reforhandles i 2033. I tillegg til leieavtalen skal området sikre kulturmiljøet og kulturminnet og ta hensyn til allmennhetens interesser. Venneforeningen og stiftelsen har et løpende engasjement i å dokumentere parkens historie. Vi har i 2017/18/19 inngått avtale med Larvik kommune om å restaurere Krabbedammen (1850/1950). På bakgrunn av notatet Historisk grensesnitt "Fra lagune til badebasseng" og utvikling av en prosjekt- og prosjekteringsplan ble prosjektet/ restaureringen gjennomført i 2019. RESTAURERINGEN BLE SAMFINANSIERT. Kommunen hadde prosjektledelsen.

1.3 Prosjektprosess, organisering og styringsform

Stiftelsen Tollerodden er prosjektets juridiske og ansvarlige enhet. Styret fungerer både som styre for virksomheten, og som styringsgruppe for prosjektets helhet og enkeltdeler. Styret er et arbeidende styre som forbereder saker, administrerer og gjennomfører prosjektet. Det utbetales ikke styrehonorarer, men arbeidet registreres i gavedokumentet 2019. Restaureringsansvarlig arkitekt fortsetter sitt arbeid i direkte dialog med stiftelsens styre. Per Thorstensen er registrert som ansvarlig søker etter plan- og bygningsloven for restaureringen i huset.

Prosjektet kjøper prosjektledelse og teknisk og håndverksmessig prosjekterings- og restaureringsfaglig kompetanse. Styreleder inngår avtaler og tegner rammeavtaler sammen med nestleder. Avtalene inngås med ulike personer og firmaer etter råd fra restaureringsansvarlig. Avtalene er tidsavgrenset. Styret har, på oppgavebestemt timebasis (styrevedtak sak 367/19), engasjert styreleders enmannsfirma til nødvendig prosjektledelse. Leder kan levere faktura for utforming og oppfølging av bla. søknader og bestemte drifts- og utviklingsoppgaver. Dette for å holde tempo i prosjektet og ivareta kvaliteten i finansieringsarbeidet. En søker best mulig ressursutnyttelse. Prosjektet er komplisert, og må på flere områder profesjonaliseres for å fylle vedtektens utvidede formål (se punkt 3.1 og vedlegg I). Dette gjelder også deler av driften og styrets ansvar for sikkerheten til de personene som ferdes i huset.

Styret oppnevnte i 2008 en **hus- og arrangementskomité** som holder tråden i prosjektet "hus i bruk under restaurering". I huskomiteen er det oppnevnt personer fra både Tolleroddens Venner og Stiftelsen Tollerodden. I huskomiteen sitter Ellen Midtvik, Kari Haagensen, Oddrun Thorstensen og Hilde Borgir. Komiteen fortsatte sitt arbeid i hele 2019. I 2016 ble det opprettet en **hagegledekomité**. Komiteen ivaretar og utvikler de nære hagearealene som stiftelsen har ansvar for. I denne komiteen er fra venneforeningen Bente Skaatan og Liv Bråthen, fra stiftelsen Torhild Utklev og Hilde Borgir. I 2019 ble det også etablert en **Colin Archer-senter utviklingsgruppe/arbeidsgruppe** (styresak 367/19) Medlemmer: Morten Pedersen (TV), Tove Seierstad, Finn Mørch Andersen og Hilde Borgir (ST).

2 Hovedbidragsytere 2019, finansieringssituasjonen og immaterielle verdier

Prosjektet finansieres i hovedsak ved at stiftelsen søker legater, stiftelser, private og offentlige utlyste midler til kulturelle formål og kulturvernformål. Styret har fortsatt finansieringsarbeidet som en av sine hovedprioriteter. Målet om partsfinansiering (privat, offentlig og kommunal) i statlige fond har vært en av prosjektets mest kritiske faktorer da vi ikke har kommunale garantier. I 2007-16 og 2016-19 er prosjektet lagt inn i kommunens langtidsbudsjett for kommunestyreperioden. Dette gir en stødig basisfinansiering og forutsigbarhet for styrets finansieringsarbeid. Egeninnsatsen på vel 30 prosent for syttende år på rad viser prosjektets soliditet. I budsjettvedtaket i Larvik kommunestyre ble det vedtatt å støtte Stiftelsen Tollerodden med kr 500 000,- fra 2016 og framover. Dette ga en umiddelbar virkning i finansieringsarbeidet. Sammen med den stabile frivilligheten ble det full innfrielse fra

private gavefond, Stiftelsen UNI og Sparebankstiftelsen DNB. Disse gavene har vesentlig betydning for tiltak og aktiviteter i 2016 til 2019. At kommunen viser unik interesse, er av avgjørende betydning for annet finansieringsarbeid. Stiftelsen har i tillegg siden 2014 søkt om spillemidler til kulturbygg nå knyttet til restarbeider i 2 etg. Prosjektet er gjennomført og oppgjort i 2019.

Solide donasjoner fra Sparebankstiftelsen DNB og Stiftelsen UNI, som er aktører i det private markedet, har med sine bevilgninger i 2007/08 og 2002/14/16/18 gitt finansieringen av restaureringen og investeringer i det nære kulturmiljøet gode økonomiske vilkår fram til 2020.

Vestfold fylkeskommune har støttet opp om enkelte viktige antikvariske arbeider etter søknad. Overskuddet etter en "strategisk opptrappingsplan" for promotering via dugnad er fremdeles en god inntektskilde og sikrer andelen egeninnsatsmidler og dekker alle løpende driftsutgifter.

En stabil promoteringsaktivitet (dugnadsbasert) sikrer husets drift. Et gjennomsnitt av de fire siste driftsårene viser at de faste driftskostnadene samt basisvedlikehold utgjør ca kr 380 000,- per år. CA-senter-ideen ble støttet av kommunestyret/kulturmidler med kr 300 000,- til videre utvikling. Milepælsrapport april 2020.

Immaterielle verdier: Vi sprer kulturminne glede!

I et prosjekt som dette er de immaterielle verdiene av stor betydning, ikke minst for å holde motivasjon og arbeidsglede oppe. Vi takker for alle gode ord og sprer dem gjerne.

Sparebankstiftelsen DNB har gitt restaureringsprosjektet gjentatte donasjoner. Tilsagnsbrevet sier

" ... Dette gjør vi fordi vi oppfatter prosjektet som svært bra drevet og som en oppmuntring til en imponerende dugnadsgjeng. Vi ser at det er viktig med kontinuitet i restaureringsarbeidet, og gjør derfor et sjeldent vedtak ved å bevilge ytterligere midler til et prosjekt vi tidligere har vært inne med betydelige midler i."

Takk også for de mange brukerne som velger Tollerodden til sine selskaper, minnestunder, ledermøter, firmabegivenheter og andre arrangementer. De mange godord gjennom året i gjesteboka kan ikke måles i penger!

2.1 Egenkapital

I tråd med revisors anbefalinger føres regnskapet slik at egenkapitalen framkommer direkte. Egenkapitalen er i perioden endret fra kr 25 329 234,- til 24 992 472, se regnskapsførte investeringer og bruk av egenkapital til CA-senter fase 1 (vedlegg II). I tillegg er dokumentert egeninnsats i perioden i form av dugnadsarbeid og gaver på kr 1 131 021,-, herav ikke regnskapsført verdi kr 1 026 950,- (se vedlegg I).

2.2 Dugnad og gaver

Stiftelsen har mottatt en rekke mindre gaver fra enkeltpersoner, bla. testamentariske gaver, båregaver og gaver fra små og mellomstore bedrifter. Gavene er gitt i forbindelse med rådgivning, administrasjon, utført profesjonelt arbeid, betydelige rabatter og rene materielle gaver. Tolleroddens Venner har også i denne beretningsperioden bidratt med stabil og verdifull dugnadsinnsats, 3 037 timer.

Dugnadstimenes verdi er satt til kr 200,- pr. time. Dette er i tråd med det offentlige verditilråding for egeninnsats (se vedlegg I).

Det har vært utført daglig tilsyn med huset, enten av Per Thorstensen, Knut Alsaker (fram til september) eller Hilde Borgir. Tilsyn med RS 14 Stavanger utføres i hovedsak av nestleder Finn Mørch Andersen.

3 Stiftelsens styre

Styret består av fem representanter og to varamedlemmer. Larvik kommunes representant velges for kommunestyreperioden. De øvrige medlemmene velges for to år (§ 4 i stiftelsens vedtekter). Stiftelsesloven trådte i kraft 1. januar 2005 og er vårt viktigste styringsverktøy. Stiftelsestilsynet godkjente våre reviderte vedtekter 10.09.2015.

Styrets sammensetning i 2019

Leder:	Hilde L. Lindhjem Borgir (01.08.2018-20)
Nestleder:	Knut Alsaker (01.05.16-01.08.19)
NY nestleder	Finn Mørch Andersen (01.08.19-01.08.21)
Styremedlem/sekretær	Ingjerd Beate Nyhus Larsen (01.05.2018-20)
Styremedlem:	Øyvind Bakken (01.05.2019-21)
Styremedlem	Turid Bergene, Larvik kommune (kommunestyreperioden)

1. varamedlem Tove M. Seierstad (01.08.2019-20)

2. varamedlem Ole Henrik Eftedal (01.08.2019-20)

Personlig varamedlem Torhild Utklev, Larvik kommune.

Regnskapsfører: Regnskapskontoret Torstrands Torg.

Revisor: Ernst & Young ved statsautorisert revisor Hans Georg Skuggedal.

Alle protokoller er signerte og oversendes revisor løpende for revisjon.

- 01.08.19. gikk Knut Alsaker av etter eget ønske som nestleder etter 16 år i Stiftelsen Tollerodden. Planen var at han fortsatt skulle løse en del styreoppgaver framover, men den 17. september forulykket Knut i Italia.

3.1 Styrets arbeid og fullmakter

Stiftelsens formål og oppgaver er nedfelt i vedtektene:

Stiftelsens formål er bevaring, restaurering, vedlikehold og drift av bygningen Kirkestredet 9, samt det nærliggende kulturmiljøet.

Bygningen og det nærliggende kulturmiljøet skal i hovedsak brukes til kultur - og kulturelatert virksomhet rettet mot allmennheten.

§ 5: Styrets oppgaver: Styret har ansvar for å drive stiftelsen i henhold til stiftelsens formål og lov om stiftelser m.m. av 23. mai 1980 (revidert i 2009).

For øvrig skal styret:

Forvalte eiendommen i samsvar med stiftelsens formål.

Vedta budsjett for driften.

Fastsette regler og priser for utleie og avgjøre fordeling av leiearealene.

Føre regnskap over stiftelsens eiendeler og gjeld, inntekter og utgifter.

Engasjere personell og gi instruks for deres arbeid.

I 2019 har styret i Stiftelsen Tollerodden hatt syv møter (nummerert 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100). Saksnummer fra nr 361 til nr 381, dvs 20 saker.

Vedtaksprotokollene har faste poster med referater utsendt i mellomperioden, referatsaker framlagt i møter og "hus i bruk".

Stiftelsen Tollerodden er et arbeidende styre som saksforbereder, behandler og følger opp sakene selv. Det er ingen ansatte, men stiftelsens styre kjøper tjenester etter behov på timebasis. Administrasjon utføres av styreleder, nestleder og sekretær.

Stiftelsen har i perioden hatt minimalt med administrasjonsutgifter. Det betales ikke ut styrehonorarer. Styrearbeidet registreres som gave, pr time kr 300,-. Varamedlemmer deltar på

alle møter. Stiftelsen har journalført dokumenter fra nr 8033 til 8125, dvs 92 dokumenter i 2019. I perioden har stiftelsens regnskapsføring gått over til EHF-fakturering som gjør at antall journalnummer reduseres og regnskapsføringen forenkles. Regnskapsførte bilag regnes journalført. De får ikke lenger egne numre.

Stiftelsen har ingen daglig leder, men de daglige lederoppgavene utføres av stiftelsens styreleder Hilde Borgir vederlagsfritt, som gave og som dugnadsarbeid. Styret har bestilt bestemte prosjektlederoppgaver av Hilde Borgir som er honorert over hennes enmannsfirma LOOK OUT. I beretningsperioden utgjør dette 312 timer som utgjør kr 283 920,- eks mva. Firmagave 2019 er 101 timer.

3.2 Styret har behandlet 20 saker, her nevnes noen:

Årsberetning og regnskap 2018, dugnadsdokument 2018 og "hus i bruk" våren og sommeren 2019. Styreleders ansvar og plikter, prosjektorganisering og administrasjon 2019. Revisjon av økonomireglement Stiftelsen Tollerodden. Forprosjekt Colin Archer-senter fase I, revurdert budsjett 2019 og budsjett 2020. Fornyet søknad til Larvik kommune om støtte til drift og vedlikehold av huset. Framdrift og organisering av et mulig CA-senter. SANDS Advokater bes om å vurdere en søknad til skattevesenet om en forhåndsuttalelse om eierform, avgiftsforhold og drift. Uttalelse til kommuneplanen om nytt dobbeltspor for jernbane. Utviklingsgruppe CA-senter oppstart av fase II. Praktisk plan for mottak av RS 14 Stavanger mai 2019, midlertidig plassering i hall i parken. Naboklage fra Bente Kronen etter at kommunen aksepterte en mindre justering av plassering av RS 14 i parken. Realisering av restaurering av Krabbedammen praktisk og finansielt samarbeid med Larvik kommune. Minneord og minnestund for Knut Alsaker.

3.3 Strategi og handlingsplan: Colin Archer-senter, første fase avsluttes, oppstart fase II.

Styrets utviklingsgruppe/arbeidsgruppe består av Finn Mørch Andersen, Tove Seierstad, Morten Pettersen, tidvis Øyvind Bakken, og Hilde Borgir.

Fullføre restaurering, flytting og plassering av RS 14 Stavanger til bevaring og visning i parken. Dette ble gjennomført i perioden mai til desember i beretningsperioden.

Prosjektering, gjennomføring av nødvendige grunnarbeider, kjøp og oppsett av hall - herunder sikkerhetsvurderinger og forsikring. James Ronald Archer og Jeppe Jul Nielsen har levert stoff til dokumentasjonsheftet "Colin Archer. Den verdenskjente båtkonstruktøren på Tollerodden. Internasjonal, maritim historie med utgangspunkt i Larvik, 1860- til 1920-tallet".

Utredningen var klar i desember 2019. Opplag 300. Det er kjøpt profesjonell hjelp til redigering og grafisk utforming.

I perioden er det gjennomført solide dialoger med både kommuneadministrasjon og politikere. Kommunestyret avsatte i 2019 kr 300.000,- til stiftelsens utviklingsarbeid mot et Colin Archer-senter i parken. Fornyet søknad for 2020 og 2021 er sendt inn. Vestfold fylkeskommune er positive til prosjektet, men har i overgangsperioden til nytt fylke ikke utviklingsmidler til disposisjon. Ved årsskiftet har utviklingsgruppen hatt 9 møter. Det føres referat fra møtene til internt bruk. Styret fikk en grundig orientering om gruppens og prosjektets arbeid som ble behandlet i sak 374/19. Det er ønskelig at utviklingsarbeider ses i en helhetlig sammenheng med utviklingen av Larviks gamleby - trekanten Herregården, Tollerodden, Skottebrygga. Arbeidet fortsetter i 2020.

3.4 Promotering, kulturelle og pedagogiske aktiviteter

Styrets arbeid med promotering har ført til inntektsbringende arrangementer med stort innslag av dugnad i regi av Tolleroddens Venner: St. Hans-aften 23. juni 2019 var det ca. 3 000 mennesker i parken i godt norsk sommervær. Vi har hatt sommeråpent hus med enkel lunsjkafé (30 dager) og mange private historiske aftener, jubileer og firmaarrangementer. "Historisk teatervandring i møte med folket som bodde i kulturminnene våre" i samarbeid med Larvik Barne-

og ungdomsteater ble en vandring fra Herregården til kirken, Tollerodden og til Skottebrygga, et arrangement for hele familien i historisk lys. Larvik Barokk-festival ble arrangert 6. til 8. september. Tollerodden hadde fullt hus med "et musikkinspirert barokkmåltid". Musikkinnslaget i stuene i 2019 var en italiensk mester på lutt og gitar Simone Vallerotonda, sammen med Elicia Silversten (USA) og Mauro Valli (Italia). Årets italienske spiskammer anno 1700, traktert av Morten Kristiansen. Arrangør Stiftelsen Tollerodden og Tolleroddens Venner.

Tidlig i august sammen med Colin Archer havnefestival avduket Poesiparkens venner et av Colin Archers dikt, gravert i steinblokkene på Skottebrygga. Diktet heter Lystseilas og er på 12 vers. I spissen for poesiparkens tiltak er Louis Jacoby. Tollerodden deltar også i byens "kulturnatt", og den nasjonale kulturminnedagen i september med åpne arrangementer.

Våren 2019 gjennomførte dagnadsvertene Elizabeth Norris, Knut Alsaker, Turid Bergene og Per Thorstensen "Arkitektur i Kirkestredet, Tollerodden, og innføring i gamle håndverksteknikker" for 570 femteklassinger for kulturskrinet i Larvik kommune.

Det var også et stort arrangement inne og ute da tunets julegran ble tent. Langt over 300 personer besøkte oss i et smult vintervær. Framsalongen er tatt i bruk som arena for julefortellinger for de minste. Larvik Barne- og ungdomsteater besøkte stuene. Det har vært 5 350 besøkende på **guidet husvandring** i løpet av året inkludert 5-klassingene. Sommeråpen kafé hadde rekordmange besøkende. Marys Jasstrio takkes igjen for fine jasskvelder med lune toner gjennom sommeren.

Mange frivillige foreninger og organisasjoner, bla. Larvik bys vel, Round Table, vinklubber, Rotary Larvik, NIKU, forprosjekt møter for ledere og ansatte i den nye fylkeskommunen Vestfold og Telemark, Larvik kommune, og Sparebankstiftelsen DNBS ledelse har benyttet og vært gjester i Tolleroddens stuer. Vi har også hatt besøk av flere elevgrupper fra Thor Heyerdahl videregående skole, Færder videregående skole og Universitetet Sør-øst.

3.5 Antikvariske og tekniske kontrollarbeider

De antikvariske kontrollarbeidene blir utført fortløpende av restaureringskonsulent og arkitekt Finn Christiansen, Porsgrunn. Tekniske og bygningsmessige kontroller blir utført i samarbeid med Per Thorstensen og Hilde Borgir. Deler av arbeidet er honorert som næringsinntekt.

Det er også inngått årskontrakt innen VVS, brannsikring og el-systemet.

Restaureringsansvarlig og leder har også deltatt på byggemøter ukentlig i forbindelse med restaurering av Krabbedammen høsten 2019. Finn Christiansen er ansvarlig søker etter plan- og bygningsloven for hallen der RS 14 Stavanger bevares inntil videre (tillatelse til 2023).

3.6 Pressedekning og markedsføring av prosjektet

Det var god pressedekning av ankomsten til RS 14 Stavangers seiling på lekter og ankomst Larvik og Tollerodden i mai 2019. NRK Østlandssendingen på radio og TV, sammen med opptak for programmet Norge Rundt. Hjemkomsten ble også dekt med førsteside og stor reportasje i Østlands-Posten. Ellers i perioden har prosjektets markedsføring i hovedsak bestått av åpne dager i forbindelse med ulike arrangementer, Kulturskrinet, flere brede artikler i Østlands-Posten med bla. artikkelen "Skøyta er hjemme igjen", flere fotominner av området Tollerodden-Skottebrygga, "Krabbedammen blir en perle". "En mann av en helhet de færreste av oss er forunt, avduker dikt av Colin Archer", havnefestivalen CA. Frithjof IIs medlemsblad nr 1 og 2 2019 har brede omtaler av RS 14-prosjektet. Sparebankstiftelsen DNBS årsrapport har 3 sider om prosjekt Tollerodden, Bastøy Fosens ferjeblad har en stor artikkel om "Eventyret Tollerodden i Larvik". Årets Kulturprisvinner Per Thorstensen - "med musikk i bunnen og med et brennende engasjement for byen vår". Hederspris til Per og Hilde fra Fokus Larvik - "de er i særklasse". "Inne i hallen på Tollerodden bevares RS 14 Stavanger, jobber for et CA-senter", "Avslutter sommeråpent med gladjazz". For åttende gang markedsførte prosjektet seg med en

egen brosjyre om sommerens aktiviteter som ble spredd ut i byen. www.tollerodden.no - utviklingen av hjemmesiden fortsetter kontinuerlig.

På fylkeskommunes nettsider om kulturarv oppdateres Tollerodden årlig. Det legges jevnlig ut nyheter på facebook, bla. bekjentgjøring av heftet "Pioneren fra Tollerodden".

4 Prosjekterings- og restaureringsplaner

Status prosjektering: I Tolder Kjærulfs sengekammer er de viktigste delene av arbeidet gjennomført. Konservering av himling, rekonstruksjon av veggklede anno 1730, maling og belistning. Takstene fra 1730 gir et unikt utgangspunkt for å visualisere Tolder Kjærulfs sengekammer. Det arbeides kontinuerlig med en så tidsriktig innredning som mulig. Det er kjøpt inn to autentiske elementer, en rottingstol fra ca. 1730 og et senbarokk speil med gullramme. Arbeidet med å lage en replika av en borgerseng (himmelseng) er i gang. Restaurerings- og rekonstruksjonsarbeidet i annen etasje er ferdigstilt ved årsskiftet 2019/20. Det er utarbeidet et kostnadsoverslag over investeringsbehov i delprosjekt "inngangen fra Kirkestredet". Arbeidet er finansiert og påbegynt i beretningsperioden. Sikringsarbeidet i huset (tyverisikring, alarmsystemer med plantegninger), en helhetlig gjennomgang er gjennomført. Det arbeides videre med en gjennomgang av personsikkerhet ved framtidig utleie/bruk av arealer. Delprosjekt revisjon, utvidelse og fornying av husets brannslukkingssystem er gjennomført. Nytt brannvarslingsystem er prosjektert sammen med mulige trådløse brannmeldingssystemer til uthus og teltet.

I beretningsperioden ble idéutviklingsarbeid knyttet til 4-års-planen "Kulturminneparken", punkt 3.3, markering av Colin Archers liv og virke på Tollerodden, igangsatt. Prosjektering og gjennomføring av rehabiliteringen av Krabbedammen er fullført i sammen med Larvik kommune. Kommunen har vært prosjektleder med løpende veiledning av vår restaureringsansvarlige Finn Christiansen. Arbeidet med å DAK-tegne hele huset utvendig er under arbeid.

4.1 Restaureringsarbeidets framdrift

Internett og nye dataanlegg

Det er lagt inn et heldekkende nettsystem til bruk i hele huset og uteområdene, levert av EM Solution AS, Larvik. Det er lagt nye datakabler til andre etasje.

Innredning rom 104 Sengekammer

Det gjenstår innredning av tolderens sengekammer. Arbeidet er påbegynt, se p. 4.

Husets annen etasje. Arbeidene med å restaurere og ferdigstille husets annen etasje er nesten fullført. Innredningsarbeid i møterom og grupperom er ferdig. Sluttrapport og regnskap til Stiftelsen UNI, Vestfold Fylkeskommune og Miljøverndepartementet er levert.

På sørsiden: Planene om mur og rampe for handicapinngangen til Marys stue og nedgang fra Kirkestredet er klare. Planen er under revisjon og settes i gang tidligst i 2020. Arealet er også ankomst til friområdet.

Restarbeider kjeller, diskusjon startet. Fokus bla. restaurering av gulv med kulestein fra husets opprinnelse.

Krabbedammen, se punkt 1.2, siste avsnitt

5. Samarbeidspartnere

I meldingsperioden har samarbeidet mellom Vestfoldmuseene, stiftelsen og venneforeningen til Frithjof II, Larvik Bys Vel, Tolleroddens Venner, Redningsselskapets sekretariat, Oplev Larvik, Larvik Turistforening, Teaterhuset Munken med Larvik Barne- og ungdomsteater, Marys jasstrio, Bratsberg Amt Jazzorkester, Larvik kommune - kulturetaten og plan- og byggesak, Frammuseet, Poesiparken, Norsk Folkemuseum, Kunst- og industrimuseet i Oslo, Nordiska Museet i Stockholm, Larvik Teaterforening og Larvik Barokk vært av meget stor verdi. Synergien av samarbeidet

mellom ulike aktører er av vesentlig betydning for miljøet rundt prosjektet, og for å gi prosjektet en lokal, regional og nasjonal forankring.

6. Økonomi og økt egenkapital i perioden 2000-2019

År	egenkapital	økt egenkapital	dok. egeninnsats
2000-2002	kr 3 352 617	kr 2 245 294	kr 851 448
2003	kr 4 736 819	kr 1 384 202	kr 724 781
2004	kr 6 099 991	kr 1 363 172	kr 670 913
2005	kr 10 002 892	kr 3 902 901	kr 801 379
2006	kr 10 731 996	kr 729 194	kr 878 483
2007	kr 12 792 466	kr 2 060 574	kr 900 350
2008	kr 14 155 656	kr 1 363 190	kr 886 968
2009	kr 15 369 764	kr 1 214 108	kr 1 010 901
2010	kr 17 748 942	kr 2 379 178	kr 1 025 505
2011	kr 18 674 433	kr 813 609	kr 897 027
2012	kr 19 996 521	kr 1 356 487	kr 966 290
2013	kr 21 024 693	kr 1 028 172	kr 834 630
2014	kr 22 361 636	kr 1 336 943	kr 1 104 845
2015	kr 23 086 261	kr 724 625	kr 941 484
2016	kr 26 436 843	kr 3 180 649	kr 975 111
2017	kr 26 885 142	kr 448 299	kr 733 040
2018	kr 28 469 278	kr 1 650 972	kr 937 552
2019	kr 29 046 539	kr 450 158	kr 1 026 950
		Totalt	kr 16 167 657

Egeninnsatsen i 2019 er dugnad samt ikke regnskapsførte gaver kr 1 026 950,-, verdi totalt fra 2000-2019, kr 16 167 657,-.

6.1 Prosessøkonomi

Et så stort prosjekt, som i vesentlig grad lever av frivillighet, vederlagsfri profesjonell innsats, søknader, ventetid på mulige bevilgninger og ikke-bevilgninger, krever et skarpt søkelys på likviditetsstrømmen.

Uten Larvik kommunes "frie" midler ville likviditetssituasjonen blitt uholdbar fordi andre bevilgninger og gaver henger nøye sammen med Larvik kommunes interesser i kulturminnet. Solide midler fra Larvik kommune, Sparebankstiftelsen DNB og Stiftelsen UNI ved beretningsperiodens slutt, uttak 2017/18, sammen med en konsolidert gjeng av ildsjeler, gjør at de planlagte arbeidene inne og ute, samt Colin Archer-senter, fase 1, fortsetter.

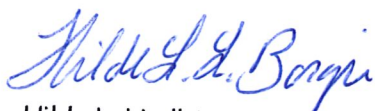
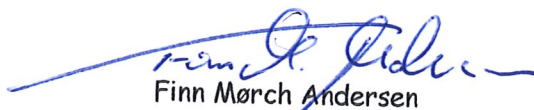
Prosjektet har i perioden ikke faste ansatte, heller ikke en daglig leder, og har dermed minimale arbeidsgiverforpliktelser. Det er også gitt solid støtte fra lokale bedrifter i perioden. De fleste tjenester er kjøpt på timebasis.

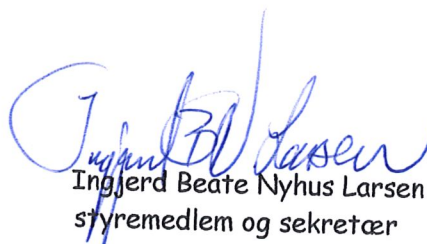
Regnskapet er revidert av E&Y og funnet i orden. Ved årsskiftet har stiftelsen omløpsmidler på kr 4 054 067.- (I denne summen ligger en donasjon kr 1,1 mill til Stiftelsen Tolleroddens samarbeid med kommunen om restaurering av Krabbedammen). Nettoinntektene på temporære promoteringsaktiviteter og temporære leieinntekter er ført som inntekter. Årets overskudd er i sin helhet lagt til egenkapitalen til bruk i pågående prosjekter.

Stiftelsen Tolleroddens årsmelding

1.3.2020 , 11 sider,

Vedlegg: Revidert årsregnskap med gave og egeninnsatsdokument

Hilde L. Lindhjem Borgir
leder

Finn Mørch Andersen
nestleder

Øyvind Bakken
styremedlem

Ingrid Beate Nyhus Larsen
styremedlem og sekretær

Turid Løsnæs
styremedlem

KULTURMINNEPROSJEKT TOLLERODDEN I LARVIK - INNSATSVURDERING, reell

2019 Etter regnskap, egeninnsatsdokument og bevilgede midler

Offentlige tilskudd Larvik komm., Vestfold f.k.	kr 11 700 000,00
Norsk Kulturminnefond, Riksantikvaren og, spillemidler	kr 20 980 000,00
Private bidrag, bl.a. Stiftelsen UNI, Sparebankstiftelsen DNB, Tolleroddens Venner og overskudd promotering.	kr 16 167 000,00
Egeninnsats, dugnad, gaver, ikke regnskapsført dokumentert	
Sum bidrag/investert 2001 – 2019, tilnærmet	kr 48 847 000,00

Stiftelsen Tollerodden : Styresak møte nr 101/20 sak 383

Journal 8143 . Gave og dugnadsdokument 2019.

Restaurering av kulturminne Tollerodden, Kirkestredet 9. Larvik
Oppstart fase II det historiske huset 2005.

Oppstart fase III 2 etg. og kjeller 2009-2020

Utom husprosjekter i det nære kulturmiljø og CA senter 2004-2021

Materialgaver, gaver ved profesjonell arbeidsinnsats og dugnad i arbeidstimer utført av Tolleroddens Venner og Stiftelsen Tolleroddens medlemmer.

Arbeidet utføres i hovedsak utenfor normalarbeidsdagen og i ferietiden.

Samlet innsats.

1)Dokumentert og regnskapsførte pengegaver fra enkeltpersoner, firmaer og Tolleroddens Venner.

Materielle gaver (materialbidrag) verdi satt ut fra markedspriser eks. moms.

2) Arbeid utført i følge dugnadsprotokoll og dugnadsdokument.

Verdi satt med kr. 200.- pr time (Jf. Riksantikvaren) 3037,5 timer
Totalt dugnad

kr 312 571,00

kr 607 400,00

kr 211 050,00

kr 1 131 021,00

Note

Gaver er gitt, og arbeidet er utført i 2019.

Dugnadslogg er ført i antall timer og prissatt med kr. 200.- pr. time slik Riksantikvaren anbefaler.

Dugnadsloggen er dokumentert . Dokumentet er på 3 sider pluss ett vedlegg.

Nedenfor vises hvem som har bidratt til beløpet . **Kr.104 071.- er regnskapsført**

1.Egeninnsats og gaver inntektsført i regnskapet 2019:

Kulturskrinet , arbeid utført av P. Thorstensen , K. Alsaker og E.Norris	regnskapsført	kr 17 000,00
Folkegave Sankthans regnskapsført		kr 10 050,00
Båregave Knut Alsaker " Til CA utredning"		kr 40 000,00
Båregave Sieglinde Hansen 12.6.19 "Til staudebed"		kr 15 550,00
Privat gave Erna Stenvik		kr 950,00
Privat gave Anne Herland		kr 500,00
Privat gave Karoline Roald		kr 2 000,00

Båregave Kari Archer	"Til huset"	
Diplom is vare støtte		
Norsk Tipping grasrotgave, regnskapsført		7 107,00
Tolleroddens Venner, tilskudd heftet		2 200,00
Delsum regnskapsført	*	5 214,00
		3 500,00
		104 071,00
Kraningen AS dokumentert gaverabatt		
Broks, transportgave og grunnarbeider ute, avtalt		92 500,00
Løpende regnskapsoppfølging, fakturabehandling 2019		29 000,00
Donert veddelagsfritt utvikling av utvebfakturering, m.m.		67 000,00
Regnskapskontoret ved Gerd Lindhjem		20 000,00
Mellom sum	*	208 500,00
2. Andre gaver:		kr 312 571,00
Arbeid utført i følge dugnadsprotokoll og dugnadsdokument. Protokoll 1.1.19-31.12.19		
Dagtid, kveldstid helger og ferietid 3037,5 timer x 200.-		
Mellomsom se vedlegg 1		kr 607 400,00

3.1 Utførte arbeidstimer, løpende utført, gitt som gave dok i faktura og gavebrev

Hilde Borgir: Administrasjon, vaktmestertjeneste og vedlikehold, utenom dugnad i mai, juni og juli. gave 150 timer x 200.-
 Per Thorstensen: Vedlikehold, vaktmester og promotering juli, okt, nov 150t x 250
 Prosjekt/byggløstimer 2019, Look Out H. Borgir:

3.3. Styrehonorarer, donasjon 2019, 141 t x 300.- pr time

Prosjektledelse fakturaførte gavetimer 105x910
 Dokumentasjon i henhold til vedtaksprotokoller
Mellom sum
 kr 30 000,00
 kr 37 500,00
 kr 95 550,00
 kr 48 000,00
kr 211 050,00

Attestasjon Larvik 18.02.20. Underskrevet to eksemplarer:

Per Thorstensen

Hilde L.L. Borgir

Ingjerd Beate Nyhus Larsen

Et vedlegg: Dugnadslogg (1 sider) se eget ark.

Liste over dugnadsarbeid ført etter dugnadslogg 2019

Styresak 382/20

	jan	feb	mars	april	mai	juni	juli	aug	sept	okt	nov	des	sum
Alf Langseth (Fokus)						10							10
Andreas Haslestad							6						6
Anna Haugseth			2,5			7	10	14	2,5	5,5	4,5	3,5	49,5
Anne-Marie K. Walle	1	5,5			8	12,5	17	8,5	9,5		5,5	4	71,5
Astrid Ekeberg						1,5		1,5		3,5	2,5		9
Bente Skaatan				5	8	18,5	18,5	7	14,5		4,5		76
Berit Broks				2		7						3,5	12,5
Berit Fjeldheim						1,5							1,5
Björg Ølstad						16			6				22
Einar Dreng					16,5				6		2	5	29,5
Elizabeth Norris	7	4	1			14,5	20,5		11		7		65,0
Ellen Haraldsen			1				1						2
Ellen Midtvik	4	4	1		13,5	16	31,5	3,5	12,5			7,5	93,5
Ellen Omsland					3	6,5	8					3,5	21
Eva Tenvik Andersen						1,5							1,5
Finn Mørck Andersen	22,5	2	16	4	42,5	8,5		12	11,5	28	22	14	183
Grethe Auby					5,5								5,5
Gunne Dvergsnes						10							10
Hilde Borgir	26,5	21	20,5	22,5	85,5	69,5	61,5	71	45,5	53,5	30,5	33,5	541
Hilde Kristin Bonde					5,5			4	4,5				14
Ingun Helsing	1,5		1	2	9	10	1	1,5	18	4	3		51
Jan Ludvig Werner							6						6
Jens Hansen							2						2
Jeppe Juel Nielsen					21			20					41
Jorunn Haakestad							1						1
Kari Haagensen		9	5,5		8	19,5	15	4,5	9	7,5		3,5	81,5
Karoline O. Berntsen					3	8	2						13
Kjell Berntsen											2		2
Kjell Vidar Larsen						1,5							1,5
Knut Alsaker	20	2	19	5	18,5	10	36	15	5				130,5
Kristin Bache					6					10	21		37
Laila Borg							10						10
Lasse Midtvik						11	7					5	23
Leif Werner						10	8				2		20
Liv Bråthen	12,5	5	11,5		18	18,5	37,5	11,5	17,5	13,5	5,5	4,5	155,5
Marit Haraldsen			1	6	2,5								9,5
Morten Pedersen			6	2	19	5,5		10	9,5	22		12	86
Nina Lindhjem		4											4
Oddrun Thorstensen	13,5	8,5	19	18	37	53	102	41,5	9	29	9	18	357,5
Per Dvergsnes						12,5	4				2		18,5
Per Tore Hølgersen					1		3	5,5	5				14,5
Per Thorstensen	4,5		9,5	9	27,5	35	5	17,4	20	10	11,5	74,5	380,5
Rolf Gunnar Haagensen		4,5				16,5		6	5		2	3,5	37,5
Rolf Omsland						9,5							9,5
Thomas Norris							4						4
Thor Ivar Smedsrud						10	15				2	3,5	30,5
Torhild Utklev			8	5,5	33,5	21,5	9	4					81,5
Tove Seierstad	3,5				6	5,5		9	3,5	22	5	10	64,5
Turid Bergene							12						12
Unni Grønn									1		6		7
Wenche Opdan	9,5	7,5		1,5	4	5,5	4	1	1,5	5	4,5		44
Øyvind Bakken				5	4			11				8	28
Åge Wahlin						7,5	2,5		9		10,5	1	30,5
Åse Slemdal									9				9
Dugnadere m/ få timer				1		7					2		10
	126	77	122,5	88,5	406	478	460	436	245,5	213,5	166,5	218	3037,5

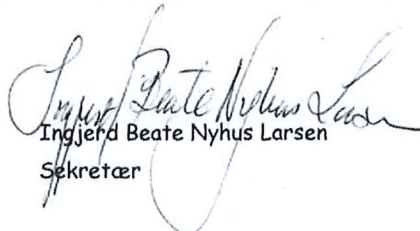
Dugnadstimer, promotering, vask, vedlikehold, riving, sjauing, hagestell og maling etc. 2019

3037,5 timer x 200 = kr 607 500

Finn Mørck Andersen

Nestleder

Underskrevet i 4 eksemplarer.

Ingebjørg Beate Nyhus Larsen
Sekretær

Anne-Marie K. Walle
Tolleroddens venner